صدای ارشاد

سلطان عثمان دیلندن آناطولی یه و بتون مسلمانلره

خطابه

یازان

استانبول : مدرسة الارشاد منتسبلرندن

اسپارطه لی

زین العابدین

شمنی — ترقی مطبعه سی

١٣٣٨ — ١٣٤٠

صدای ارشاد

سلطان عثمان دیلندن آناطولی‌یه و بتون

مسلمانلره

خطابه

یازان

استانبول : مدرسة‌الارشاد منتسبلرندن

اسپارطه‌لی

زین‌العابدین

— مهرسز نسخه‌لر ساخته‌در —

شمنی — ترقی مطبعه‌سی

۱۳۴۰ — ۱۳۳۸

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

بوتون ملكات روحيه‌مى دوزخى بر آتش خسران ايله ياقوب قاوران بر امل معزز، بنى شو رساله‌جكى موقع انتشاره قويمغه سوق ايدييور. بنم كبى دكل بو واديده اجالهٔ قلم ايتمكه، حتى دوغرى درست يازى يازمه‌ده غير مقتدر و بو اقتدارسزلغى اعتراف ايله مفتخر اولان بر آدمك بو قدر عجز ايله برابر عالم مطبوعاته آتيلشنى اميد ايدرمكه ارباب فضيلت، مقاومتسوز بر سائق وجدانينك اثر تضييقدن باشقه برشيئه حمل ايتمزلر.

السلام عليك اى مبارك آناطولى! اى قوجه تورك ايلى! مرحبا اى عزيز وطن! أى ملجا اهل ايمان! أيادئ ظلم و استبداد؛

خانه و کاشانه‌لریکی ویران ، زمرد اووالریکی
نتیجهٔ جور ، استبداد ، اهل و عیالك اولان
اسلامی پریشانی ایدیه‌جکدی ؟

لاحول ولاقوة الا بالله العلی العظیم

آناطولی ! قیمتلی آناطولی ! سن نیجه
زمانلر بزه برگلستان سعادت اولدیدك ! برخیلی
دملرده اسلامه بستان سیادت قالدك . شیمدی
اسافل امت ، اقوام ذلت سنی بر خنظلستان
نحوسته چویرمش ، ایمدی ارازل حکومت
زواللی ساکنلریکی آتش ظلمده قاورمش ، قاورمشدبر .

استعیذ باه ان الله مع الصابرین !..

وطن ! سوکیلی وطن ! برزمان ، سن همان ،
شمس اسلام و نور ایمان ایدك ظالم وجاهل و
اعوان متجاهل هپ سفلهٔ جماعت ، عیش ونوش
ایچون اوزریکه قوردقلری خیمهٔ جهل وغباوتلریله
ضیاکی اخفا ، بلکه‌ده نورکی اطفا ایلمشلردر .

علیهم لعنة الله والملئکة والناس اجمعین

اقصای جهان ، بتون شجرهٔ اهل ایمان ،
نور فضل وکمالکله برخیلی زمان منور بولمشدی .
عباد ایله کتاب آراسنه ، اجلاف ملت الیله سد
استبدادلر چکلمش ، احکام محاکمده کیف حاکم
قالمش ، امرا ظلمات رزائل و سیئاتده قرار
قیلمش ، رؤسا فتنه وفساد دریالرینه طالمش ،
هپسی بویله ، دین ودنیایه همان برلکه اولوب قالمشده
اویله‌می بوجزایه چارپیشمز عجبا ؟..

اولئك یلعنهم الله ویلعنهم اللاعنون

نازلم اووالرك برقبرستان وحشت ، کوزلم
طاغلرك برسنکستان حیرت اولمش ، او جانم
کویلرك هر بریسی برر اسوبچره اولان او آنام
بابام شهرلرك برر قارتال ، بایقوش یوواسی
اولارقمی قالاجقدر !

وماکان ربك لیهلك القرا بظلم واهلها مصلحون
تراب آب ، هواکده بولنان حمیت ، صداقت

وغیرت خاصه‌لرینی زمان سکا غیبمی ایتدیردی که قوجاغکده بیویان و نعمتکله بسلنن عفریتلرك بیله خواص حسنه‌دن برشمه بیله قالمیه‌رق وکافهٔ حسناتی سیئاته منقاب اولیور ! .

وسیعلم الذین ظلموا ای منقلب ینقلبون

یافته‌سی کل صویی یازیلی ماستیقه شیشه‌لری کبی یورکلرینك اوزرینه آصدقلری نشانلرله جهان مدنیته ساخته‌کارلقلرینی اعلان ایدیورلر. بونلر نه اللهدن قورقیور ، نه‌ده وجدانلرندن اوتانیورلر .

ها انتم اولاء تحبونهم ولایحبونکم

ان المنافقین لکاذبون

آوروپا و افریقا ایچریلرینه قدر صالدیغك قوللری ؛ کردیکك قناتلری بئس الخلف چوجوقلرك سوء سیاستلریله اوینجاق کبی قیروب آتدیلر . آرقداشلرینی برصوغانه صاتدیلر !

ان الله لایحب الخائنین ...

اجلاف واراذل عشیرت ایسه سنك قوتسز قنادسز شو کوتوروم قالان حالکی سعادت کوردرك ذوقیاب اولمقده‌در . منفعت ذاتیه‌لرینی آخرك ضررنده آرایان جنوارلرده ایشته بویله‌در.

اولئك هم الخاسرون

سن بر زمان مصدر ، مخرج اخوان و کلشن سرای اهل ایمان ایدك . شیمدی ایسه امتیازلر آلان الی برآتلی دین دوشمانلرینه پامال اولدك . امید استقبال دولت و ملت آنجق بر سن قالدك دیوردق! واراغلکله متسللی اولیوردق. سندن‌ده قطع امید ایدن عقلای امت آرتق بری برینی تعزیه ایدیور و ایشمز آنجق بر اللهه قالدی دیمکده مضطر بولونیورلر .

انا لله و انا الیه راجعون

سوکیلم وطن ! سنك شو دهشت آباد برا لان حالکه قلمله برلکده بن آغلایه‌جغم . فونوغراف قوواندری کبی طومار طومار طولوب

قالان وطن فغاننامه‌لرندن برقاچنی شو صحیفه‌لر
اوزرینه نشر ایله انظار بشره عرض و حس
مرحمتلرینی جذب و جلبه بن سعی ایده‌جکم .
وظیفهٔ وطنپرورانه‌می ناچیز فریاد و فغانمله ،
باری سببینه بد دعالرمله ایفایه چالیشه‌یم .

قال رسول الله صلی الله علیه و سلم :

« من رأی منکم منکراً فلغیره بیده . فان
لم یستطع بلسانه . فان لم یستطع فبقلبه و ذلك
اضعف الایمان !..

عزیزم آناطولی ! سنی شو حال خرابیده
بیراقان بلیات سفلیه‌یی تنبیه عقول امتله بن
خاقان معظم سلطان عثمان لسانیله مدافعه ایده‌جکم.
بیچاره ساکنلریکه خلاف عقول و شرایع ، جور
و اذا ایدن جبابرهٔ دنیئه‌یه سلاح سحر بیان
علویت قرآنی خاطرلاته‌جغم .

« ولتکن منکم امة یدعون الی الخیر و یأمرون
بالمعروف و ینهون عن المنکر و اولئك هم
المفلحون !.. صدق الله العظیم

سلطان عثمان لسانندن خطاب ایچون کرچك
بیوك بر سویهٔ عرفان و فضیلتی حائز بر خامهٔ
اقتدار لازم ایدی . نیم بو قیریق قلمله بویله بر
ساحهٔ تجربه‌یه آتیلیشم اعتقادمجه داعئ مخاطره
بر اثر جسارتدر ؛ فقط جرأت و جسارتمك
غایت صمیمی بر حسن نیته مقرون اولماسی حسبیله
بر درجه‌یه قدر متسلی اولیورم . اکر محترم
قارئلرمه اوچیوز ملیونی چکمش اهل اسلامك
کندیلری ایله هم آهنك حسیات ، کریه‌بار تحسر
اولدقلرینی احساس ایده بیلیرسه‌م کندیمی الی الابد
بختیار عد ایده‌جکم .

والسلام علی من اتبع الهدی

اسپارطه‌لی
زین العابدین

بوكون ايام حادثاتندن قوپوب كلن بر خبر
اوزرينه الك وحشى ايصسزلقلر اوكنده برجسم
جامد كبي دوكمش قالمشم . قارارمش افقده
مهياى افول دوران صولغون هلال بنى نه
اوزبجى انديشه‌لى تفكراته سوق ايتمش ... بر
آرالق قورو ، سياه قوللريله نكار هلالى بوغمغه
صاو شان يكرمنجى عصر مدنيلرينك او متنا
سخانه قيملدانيشلرندن طوپلانه طوپلانه ميدان
بولان آزغنلق و وحشتلرينى لوح حافظه‌مدن
قوۀ مخيله‌مه دوغرى كيرمكه قويولدم .. مخيله‌م
جمله‌سنى استفراغ ايتدى : آغلامشم آغلامشم !
كيم بيلير واهمه‌م نه‌قدر متأثر اولمش دلكيرانه
متلهف تكرار طالمشم : طالغيلغم اوكنده بر
قافلۀ هيبت نمرينك ترنم و توقفنى حس ايتدم .
قارديله بوروندش اولان بو كتيبۀ ماتمينك غالبا
رئيسى ايمش :

— آق صقاللى بر پير فانى نطوق ، بتون
دماغلرك تلافيف و تعاريجنى كرفت حالنه قويه‌
جق قدر دلخون ومؤثر بر صورت و شدتله ،
اودرجه بالا كسكين برطلاقتله ديبوردى كه :

يارب ! يتر ، يتر آرتيق بو ذلت
نولور ربم برآز كولسون بو ملت ..
اجداديمك بويوك روحى كيرلندى .
توركلك آياقلر آلتنده چيكنندى .
ايشته ! بر مغرب اولدى تورك اوجاغى
يونانه مقبرمى ؟ يارب ! يوردى بوجاغى
عثمانك او بويوك يوردى هپ بوتون
يتيملر ، اوكسوزلرله طولدى بوكون
شهيد يوردى ! هانى بونجه مدرسه
بوجه تاكريم ! سبب نه‌در بودرسه

[اوآرالق قورقونج بركورولتى اولدى . اختيار
برآز شاشالايه‌رق سوزونه تكرار دوامله :]

او نه‌او؟ طور! صاقين هيچ سس چيقارمه

دریشدن بر خطاب واردر اسلامه
بو مهابتلی سس کیمکدر عجب
آه ! اورپردی تویلرم ینه یارب !..
عثمان غازی !. سنمیسک بیوك شاهم
روحکیمی کتیردی بنم آهم
کل یوجه قلب، اولو قوماندان عثمان
براقدیغك اوسنجاق بوکون آل قان
آه !. او دون دنیایه حاکم پرشفق
باق شیمدی شهیدلره کفن آنجاق
عثمان ! دیکله شویانده‌کی دوللری
یونانك ایبسز حیاسز قوللری
خراب! تراب! برچوق اوجاق سوندیردی
ئولدیردی ویاقدی کوله دوندیردی

— آرتیق اختیار صوصمشدی .

— او کورولتی کان یردن سلطان عثمان غازی باشنده‌کی سیف همایون ایله کوروندی: برقاچ دقیقه اطرافنه متألم ومتأثر باقدی ، باقندی .

هرکس مبهوت و پرسکوت باشلرینی اوکه اکمشلر دوشونیورلردی . برآز صوکره بو دوشونمك دیکله‌مکه منقلب و تحول ایتدی . غایتله بلند و شاهانه برسس ، او سکوت طبقه‌لرینی شدتلی بر صارصینتی‌یه ویردی . عثمانلیلرك بو برنجی پادشاهی دییوردیکه :

صوص ! ألو یریر هجران دولدی ایچرم
صاغ اولسه‌م هپسنی کسر ، بیچرم
أی ملت اسلام ! قالمادیمی قان ؟
مناره‌لرده أدان یرینه چاك .
آه او تیور مسرور، مسرور .. رزالت
نه‌در بو حاله سزده‌کی قویو جهالت
شونی بیل : شمال، حتی غرب رسما
تورکلری - دییور - سیاسةً . علماً
ئولدیرملیدر ... بوکا بویون اکمك
آلك بر انك ایشته سزه اکمك
ایشته پرده‌نك آرقه‌سی چیفته تللی

هانکی حالاره اولونور متسلی
دیمکدر . صوکره‌سی آرتیق بسبللی !
أی مسلمانلر ، أی قوجه تورك ایلی !.
بکا باقك !. آووچ دکل کوز آچك
جاندن ، مالدن دکل ذلتدن قاچك
معاذ الله وطن کیدرسه ألدن
کومولورسك لعنته یاری بلدن
کلوب کچنلر ، مؤمن ، حتی منکر
خائن ! دیه‌جکدر سکا ... بو ظاهر .
هایدی آرتیق قوشك ، چیقك سفره
دورمایك بکله‌یور سزی کفره
أوت !. بکله‌یور ! قارشیکزده یونان !
کلسین – دییور – ارککه‌در بو میدان !..
اجدادیکك نامنی ئولدیرمه کیت !
تورکلك نه دیمکدر آکلاسین او ایت
باطلات طوپلری دورمه صاقین
زیرا او (بالقاریه) نه چوجوق نه قادین

. . . .
باق شیمدی بر صاندالی بیله یوقکن
بوتون اولکه‌کی ده ایستیور سندن .
او قدرمی ؟ نه ممکن ، چیقدی برده
. . . . . ! باق ایمدی سن درده
شیمدی سن هانکی جان . هانکی وجدانله
نه بیچم قلبله ، نه چشید بر قانله
او خام تکلیفی قبول ایده‌جکسك
او یوك آلتنده اولوب کیده‌جکسك
شاپه اوطوراجقسك بو کیدیشله
هم نرده کوردکه یوروتیر دیشله
هپ دیشلر که یورومك ایسترسك
آدیم آتسه‌ك بیك دشمانه یترسك
او فاق بر عزمك قالمشسه شو فقیر
فقط ! پك غنی ایلی قوینه حقیر
کوکندیکك آناطولیده سوییور ؟
قاریشمام ؟!... بوده روم ایلنه سوییور

انتباه بول ، آچ کوزوکی آل انتباه ..
صوکره دیرسک — آنا یوردی ئولدی آه !.
هم اولوردە ... یاواش یاواش پامال
پارلار ایکن ، سوز بونی بیل هلال
شرق حدودینه ، آووچ ، آووچ چوق پاره
سرپیور طورمادن بر — یوزی قاره
. . . .
. . . .
بویله صبره ایله اولکمك هپ برکون
تقسیم ایله کیده جك الکدن بوتون
عاقبق دوشون جانلانسین روحك
اویانت ده شعله نسین قلب مجروحك
بیل که بوکونده قلنجده قلمده هرشی
مسکین دورمه ، قالق ، اویانت هی !.
دین اوغرنده اسلامه جنك یاراشیر
جنك ایتمه ین اره هرکس صاتاشیر
حق بویله در ، قانوندر بو ، ایشته سن

درت قلیمده مغلوب اولدك حالکن
دوشون ، هانی نرده او بیوك اولکمك
آلدیلر می ؟. آلیریا ، حقك کن
دشمان دکلی ؟ آلیر هرشی یاپار
چونکه او ! حقه دکل قوته طاپار
اولدقجه هر یرده بر اختلال
ادارەسز آل سکا بر استقلال
ویریرکن دیمادیکز هیچ بر آجی
کوله کز دکلیدی ؟ باق شو غایه جی ؟.
برکون ایتدی یوردیمزی تارومار
بوینه ویردیکز ایتمه دیکز هیچ بر عار
ایشته بونی اوغلم بیوك سلیم
دیمزمی سزه نه در بو حال الیم ؟
نه یوزله کیره جکسکز اولو محشره
نه سویلیه جکسکز بوجه پیامبره
سزی رد ایدر او شاه انبیاء
خطاب ایدەر و دیر :

— ای اهل ریاء !
محروم سکز بو عملده نور نبوتدن
نصیبکز یوقدر اولو شفاعتمدن
قورتاریرمی دنیاده سغیلر
او ! ملکمی پارچه‌لایان رذیللر !
مسلمانه تفرقه یولی آچان
دار اسلامه تخم فساد صاچان
او خبیثلر ، ناموسسزلغی اك بارز
شو دنانتده شبهه‌سز او أك ماهر
نه‌در او حال ؟.. مؤمن مومنه عصیان
آ !.. حمیت دیورلر بوکا ألآن !!!..
آقدی مقصدسز یره اك صاف قانك
احتراصیچون ، برقاچ شخص ملعونك
آه !.. ارناؤود و عربی تشویق ایتدیلر
بر سوری حیدوده ترفیق ایتدیلر
شیمدیکی حاله سبب بو عصیاندر
بونی صاقلامق وحدته کفراندر

ناصل آیری قویدی تورکدن بو ملتلر
دین مبینله باغلیکن نه بو! علتلر
تورك عرب دیه دیه بربرینه آتدیلر
پیشیردیکم انفس آشه صوغوق صولر قاتدیلر
آییردی مفسد برقاچ خائن دنی
قبرمده آغلاتیور بو حال بنی
کورورده کولمزمی او قحبه دشمان ..
بو حال نه‌در ! نرده سنده اسکی قان ؟
دینده یاپا قالدیکز علمه قارشی ساکن !
قاپارم او یاره‌لری شیمدی بن لاکن
اولان اولدی دیوب همان دورمادن
دشمن طوزاغنی باشدن قورمادن
مسلمانلر بربریکز دوغری یوله ایتیکز
شاشمایه‌رق صاغ ، صوله سلدرق تکیدیکز
زیرا ! زمان نازك ، آتی قرانلق
یاپمازسه‌کز ! بو ناصل مسلمانلق
یاره ایتمز صوکره آهك ، فغانك

اسارتدر حقی قورقاق اولانك
مالکی ، جانکی صاقنمه أرسه‌ك
هیچ دورما کیت ئول ، یاشامق ایسته‌رسه‌ك
سن ئولورسه‌ك اونك ، عرقك او ، ئولمز
برلکنی دشمن ده ایکی یه بولمز
ئولورسك فقط ایلك ، یوردك یاشار ،
اونلر یاشارسه روحکدن روح طاشار .

[عثمان غازینك بو آرالق اعلای علیینه دوغری یوكسلن صداسی کلیر . قافله‌ده درین ، درین هیچقریقلرله کوز یاشلری دوکه‌رك کوزدن غائب اولور ...
سلطان عثمان پرنور بر آتشپارهٔ جلادت کسیله‌رك تکرار ملتنه نطقه باشلار :

قلنجمله فتح ایتدیکم اولکه‌لر ،
اورخانمه ترك ایتدیکم او یرلر ؛
مرادلرله ، یاووزلرله بویودی ؛
عثمانلیلق ویانه‌یه یورودی ؛
طونه آل قان ، جهان حیران ایدی آه ،

بویون اکدی اورالرده نیجه شاه ؛
عجب نرده شیمدی او شان او شرف
نرده قالدی کوستردیکم او هدف
أی ملتم ! اعتقادك پك باطل ؟!
قرآنمز دیرمی بزه قال عاطل ! [۱]
اولی شام آخری شام دیر ایدك ،
دها بیلمم نه فکرله یورویردك !
نیت یوقمی وطنکده دورمغه
فرك یوقمی دشمانکی اورمغه ،
عجب سنی بسله‌ین یورد نرده‌ده
نیچون کوز قویدك ایصسز چوللره ،
مرادمی قوصوه‌ده بیراقوب
دوشونمه‌دن بورالره هپ قاچوب
جامعلره بویوك چاکار طاقدیران ،
دینداشنی یکدیکره قاندیران ؛
عثمانلیلق آدلرینی قالدیران

[۱] ولا تنس نصیبك من الدنیا

هانكى دنى بو ايشلره دالديران ؟
اتفاقسز بويله اسلام اويناتير
جهالتله كعبه‌مزده چيكنه‌تير
مكتبسزلك يودشمانه دوكوندر
أى ملتم ! غيرت چاغى بوكوندر
ايصسز يرده بيله مكتب اوزلرم
ملتمى فن يولنده كوزلرم ؛
اجنبيلر هپ بو يولده يورودى
زمانمده آنلر ايدى بر سورى
ايشته غيرت انسانلرى بويودير [٢]
بودكرمن قالب اولانى اوكوديرا
ضبط ايتديكك اولكه‌لرده نه‌يايدك
هانكى ألله مكتبه برطاش قويدك
اوطورمتمى سنك بويله هنرك
بوكيديشله چوغالاجق كدرك
باق ! دشمن بوجه يوردلرى آليور .

[٢] وان ليس للانسان الا ماسعى

ايشته ... ، ... ، ... كيريور .
مزارمك باش اوجونده كزيور .
فتح ايتديكم طوپراقلرى أزيور
ملتمى برر ، برر بوزيور
آنا يوردى دشمنلرك اوليور .
قورقيورم بوكونلردن هم پك چوق ،
خلافتى قوروية‌جق كيمسه‌م يوق ؛
قارتاللرله محصور قالمش وطنم
جهالتله كسيلمش قول ، قانادم ،
أى ملتم اويان آرتيق يتيشير ،
كسيلن قولى ، قانادمى يتيشدير
دونكى ملت خلافته كوز ديكمش
باربار وسى ، طورغودلرى اونوتمش
آوروپاله خلافته يورويور
بو نه ذلت كه ملتم طورويور
نه فلاكت ! بوكا اسباب نه‌ايدى
آوروپاله شو يونانلى نه‌ايدى

بوکیمله آیاصوفیه کلیسادر
اوجامعلر، اومسجدلر بزه‌در
قیزییوم بوسلره بن هرآن
ملتمده کوره‌مزسه‌م اکرقان
مزارمدن قالقه‌جغم پرفغان
ناصل آلیر بویرلری اویونان
أی ملتم! نسلنی بیل اونوتمه
وطن عشقی یورکندن صوغوتمه
قارداشنی اطرافده اویوتمه
جهالتله کندیکی هیچ آووتمه
تارلالرك نه‌دن بویله بوش قالمش؟
قره دیکن اویرلرده کوك دالمش؛
هانی سنك أکیله‌جك بغدایك
دشمن ایچون بویوتدیکك قیر طایك
اوغلك احمد نه‌دن بویله جیلیز پك
هم‌ده سنده اولاد ساده بومی، تك
اعانه‌یه قاچ پاره‌ك وار وره‌جك؟

نه‌دن صوصدك اسلام اولان بیله‌جك،
بوسؤالدر بودولتی باتیران
بویوقسوللق دردلرنی آرتدیران!
عثمانلیلق عاداتنی قالدیران
بو اویقودر ملتمی آغلادان
صوصیورسك طوتولدیمی کور سسك!
ورمیمسك قیرلدیمی هوسك؟
دامارکده قوروندیمی محبت!
هانی سنده یورد قایغوسی دیانت
مملکتك اوچورومده آیاغی
قوللر کیتدی کسیلیور باجاغی
نه‌دن بویله مزار کبی أوده‌سك
ویرانه‌لر اوزرنده خرده‌سك
چوجقلری داغدن داغه صالارسك
مکتبك یوق اولسه دخی قاچارسك
روم‌ایلینك کچیردیکی آجیلر:
ایشته دشمن قامچی ایله قارشیلار!؟

برزمانلر روم‌ایلیمز باشدن باشه یاقیلدی
اومبارك جامعلره خاچلر، چاكلر طاقیلدی
آناطولی ؟! اویانمازسه‌ك ینه سن ،
اولاجقسك ویرانه چوق كچمه‌دن ؛
یاقیله‌جق خانه‌لری كویونك
تارلالرك قالاجقدر ایللره
قادینلرك دوشه‌جكدر دیللره
ایستیورم سنی كورمك ملتم
بویوك اولمش، تجار اولمش ملتم
تجارتی آل یابانجی اللندن
سسك آرتق ایكله‌مسین دریندن
باق بركره چویر یوزك یانده‌كی پتقویه
كچمش كونن حساب ایدر یاپمق ایچون تقویه
زنكین باق خرستیانلر اولمشلر !
تجارتی رسول‌الله اوكمشلر [الكاسب حبیب‌الله]
دكل اوكمك كندی ایتمش تجارت
تجارتدن ناصل كلیر حجالت

كیمدر اول كیم بركوننه كون قاتار
بویرلرده قالمق ایچون كوك آتار
أی ملتم نیچه چكمم ایچمی
ایشتدكه سزده علم‌سزلك هیچنی
قاچ عصردر قوردیغم شوحكومت
اولكمه هیچ ایله‌مدی بر خدمت
اجبیلر دوشونمكه آلیشدی
حكومته یوك اولمادی چالیشدی
سن‌ده چالیش وطن ایچون جابالا
حكومته كووه‌نمدر بوداالا
مكتب آچمق، دكان آچمق چالیشمق
تارلا سورمك، ایش باشنده اوغراشمق
شهید اولمق، دشمن ایله پایلاشمق
اولادلری عسكر ایچون آلیشمق
وجه عثمانلیلق كعبه‌سنه اولاشمق
أی ملتم سزلره بودكلیدر امرحق

مرشد و خطیبلره [*]

حدتمدن مزارمده آغلارم ،
قاچ عصردر یوره کمی داغلارم
تاج و تختمی ییقدیکز أی مرائیلر !
دین نامنه داچدیکز افسانه‌لر
ملتمه قرآن اوزره سوزوك یوق
دین یولونه اولسکه هیچ کوزوك یوق
خاقانلردن قورقوکزدن بیك فتوی
اویدیردیکز ملتم اولدی فدا
مشروطیت مشروع ایکن کتابده
سنه‌لرجه یوق دیدیکز خطابده
روم باباسی حربه کیدر أی مرشد مربی
عسکرلکدن قاچمق ایچون نه‌در بو حال یاربی
یارب بونه قهوه‌خانه‌لر همپ دولو
چتالجه‌ده آتار دشمنلر طوپی

(*) بو خطابك آجی برلری حقیقی مرشد وخطیبلره دکلدر .

زمانمده ملتمدی ألك یكیت
عسکریمه اولورلردی بر مرشد
باشده قاووق ألده سنجاق یورووردی ،
شهادتی پك یوكسكده كورووردی
جامعلرده هرجنكلرده وعظ ایدر
نصیحتله ملتی ایقاظ ایدر
حربده اوكده دشمنی برباد ایدر
او مرشدلر دولتی احیا ایدر
کچیردك ظن ایدرسك شو جهان حربنی
وطنك سن بیلمه‌یورسك قدرنی
بر شهید یوق اولولردن پك عیب ،
حرب آننده اولدیکز هپدن غیب
سنده آرتق انصاف ایله کل یوجه
قوش ملتك امدادینه طوغروجه
اعانه کل طوت ملتك قولوندن
اعانه‌سزدر ملتی اویودان
«ان الدين والاخلاق» ، كل براز

کلمهٔ مدنیه‌یه کوکس ویر بر آز
« لیس للانسان الا ما سعی »
بونی بیله اوکرنمدک سن دها
تخته‌لیلر [*] قیزیل‌باشلر فرقه‌لر
برچوق اسمه آیریلمشلر قرده‌شلر
کوزوك یوقمی میسیونرلر، پاپاسلر
ملتمی طورمه‌یوب هپ خیرپالار
سنده شیمدی حکومته قباحت
آتمق ایله کوسترسك غباوت
حکومتك دیرمی سکا ای خواجه
شو زمانده، شو عصرده، شو خاجه
برتکمه اور طوتیورم قولیدن
قورتاریرم سنی دشمن زورندن
فرانسه‌ده پاپاسلره بر یر یوق !
فقط آنلر چالیشیور هم پك چوق !...
قارتال کبی یوکسکلرده کزیین

[*] اعتقادینی صاپیدان بعض اهالیمز .

طاغ باشنده کلیساسنده دوشون
اورالرده چالیشیور قورقه‌دن
ایکی اسلام یاپمق ایچون خرستیان
ملتمه فکر فساد صوقدیران
وطنمده زهر ییلان یوتدیران
ماکدونیا طاغلرندن قوش اوچماز
ناصل یالکز بوراهبلر هیچ قورقماز
وظیفه‌در، آنلر دشمندن بیقماز
طوغرول آرتق ای مربی سن براز
کیتدی شمدی المزدن او طوپراق
بیروتنره صالدی راهبلر بوداق
ملتمی اویاندیرك قوللایك
سوزلرمدن برچوق شیلر آکلایك
اسلاملری خلافته باغلایك
کری قالدق بوایشلرده آغلایك
بونی دویان یوره‌کنی داغلاسین
کری قالان بوایش ایچون آغلاسین

صربلیلری قوصوه‌یه صالدیرتدك
مرادمك سنجاغنی قالدیرتدك
دشمنلره حدودلری سن آچدك
ملتمی اوروپایه سن صاتدك
صیقیلیرم بو آجیقلی کونلردن
اوتانیرم مغلوب اولدق دیمه‌دن !
حتی یونانلی‌یه مغلوب اولمق نه‌ذلت
قابل دکل بوکا کتیرمه‌مك آه جنت
ممکن دکل عثمانلیلر ینلسین
اوزوطنی چیکنه یونان دینلسین
او عسکرلر، او ضابطلر سز دکل
عثمانلیلر قورقاق اولماز بونی بیل
دونکی ملت صرب، یونان، بلغار
عثمانلی‌یی مغلوب ایتسین بویوك عار
الله شاهد. تاریخ ایشته میداننده
عثمانلیلر، کری د ونمز جهانده
ایواه نه‌در؟ عجب سبب بوخربده

ضابطلریمزه

سزه براقدم برملت که پك مطیع
فقیر، مأیوس قوللانیرسه‌ك چوق شجیع
بز آنلرله، یورویه‌رك هر یری
أله آلدق چوق اقلیمی، مصری
کیدییوردی تاج اسلام بر زمان
قوشوب کتدی عثمانلیلر دورمادن
بو اوغوللر بوکون ایشته شو ملت
بو ملتدر، بو محمددر بو قدر آنده برملت
ایدیکز آنلری تبجیل، سویکز
سویکز آنلری تقدیس ایدیکز
بو محبت سزی برلك کوتورور
بو اعتماد عثمانلی‌یی یوروتور
شمدی سنده فدائی اول ملته
حیاتنی اسیرکه‌مه دولته
باراغمی یونانلی‌یه چیکنتمه
قلنجکی او دشمنه ترك ایتمه

كورونيردى قاچمق فكرى ايلك حربده
كبرى امرى عثمانليلر ويررمى
اولوم واركن بوندن قاچمق بيلىرمى [*]
بو صورغويه بر جواب وير اى ضابط
بوزغونلقدن، بو حاللردن حذر ايت
نصيحتم آجى اما كوجنمه
معذرتله بكا قارشى سويلمه
هانكى ضابط؟ وعم والله ديديسم
اجدادينى تاريخنى سويلسه
بوتون حربده عسكريله پاشاسى ؛
ايشته كمال پاشا . مثلدر آشيرى !
بو ملتم كورمك ايستر بر ياووز
ايسترميدى؟ انور كبى قلاغوز !
ضابط اوغلم ايشته ملت سليدرو
آنلر عثمان اولاديدر پك اولو

[*] اذا جاء اجلهم لا يستأخرون ساعة ولا يستقدمون.

عسكريمه ، عسكر فراريسنه
قلبكز ، نور وجدانكز صافدر صاف
اولوم اطرافنده ايدركن طواف
مطيعسك سن مشقته آليشقين
شهدلكه هر فكرده سن ياقين
نصل مغلوب اسير اولدك فقط سن !
بو اخلاقله ، بو ايمانله يوروركن ؛
بو سؤاللرينى صوچلى كتيرن
نرده ايدك سن حربده عسكر يورروكن
هانى كويده منادىلر چيقمشدى
محمد كيمدر ، احمد نرده صورمشدى
سن صحراده ، بر داوارله كزردك
ايشيديركن بو خبرى بزردك
درت كون صوكره كرچه چيقدك اويوله ،
يوللرده ده ويردك پك چوق مولا
دشمن سندن بركون اول يوروردى !
حدودلرى كومه كومه بورودى ..

پك آز عسكر قارشوسنده كورونجه
يوروديكز استانبوله يولونجه
بو فرصتى دشمنكه سن ويردك
اوندن صوكره طوپراق كيتدى سن كلدك
كوردك دشمن غايه‌لق پك اولمش ،
اولكه‌مزدن ساعتلرله يول آلمش ،
بو فلاكت ديدك آرتق شاشيردك
كيرى دوندك ناموسنى باتيردك
عثمانلينك يكيتلكى نه ايدى ؟
قرآننده تا كرك سكا نه ديدى !..
اون دشمنه بر مسلمان قارشو قور
نه‌يه باقدك سن بو حكمه اويله خور !..
چيكنه‌نيركن اجدادينك مزارى
يير تيليركن كنيچ قيزلرك عار زارى
دويمادمى هيچ بر عذاب وجدانك
آغلايوردى ايشته سكا قرآنك
عصيرلرجه بو دشمنى بيلديران

عثمانليدر ، جدم ايشته اوغوز خان
اونوتدقمى ياووزلرك جنكنى
نه‌دن براقدك اوچورومه كنديني
سنك سونكوك هر آن دهشت ويررکن
بونى دشمن بوتون قلبله بيلركن
نيجه صالدك خلافتك اوزينه
باتمادمى منارەلر كوزونه
خراب اولدى هپ مسجدلر، مقبرلر
تراب اولدى او شرفلى مدرسه‌لر، مكتبلر
أى عسكرم بو ايشلرى ياپديران
جهالتدر طوغرى يولدن صاپديران
او دعالى دميرينى دشمنه صاتديران
ايشته اودر ! قوجه عثمانلى نامنى باتيران
چوق شكركه دين بوتون عسكرم
بن آنلردن چوق اميدلر بسلرم
ايشته آنلر قارشو قويدى دشمنه
خدمت ايتدى غريب قالمش وطنه

اطاعت ایت هر ایشلرده أی لشکر
دیکله مزمی باشنده کی آمرینی بر عسکر
ایستیورم دوکمك سنی اولادسك
ایستیورم قوغمق سنی اوغلمسك
ینه سندن کچمه یورم نه دیرسك
یوز قره کی سچمه یورم نه دیرسك
هایدی شیمدی ضابطنك یانینه
وکیلمدر ، حرمت ایله آدینه ..
قوماندایه ، قانونلره دقت ایت ،
ضابط دیرسه اول شورادہ الك آزی
بو شرفدر بر عسکره ای غازی
عثمانلیلر آزده اولسه دشمانه
قارشو قویار کتیرولر پشیمانه
سنجاغمی دنیالره یوروسن
بو فکرله ، بو طویغویله یوروسن
یوق تحمل مزارمده طوممغه ؛
قوش عسکرم او یرلری آلمغه ..

بو یرلرده تولرکز یاتیور ا ..
هپ یوللره کوزین دیکمش باقیور .
دویغوسزلق یوره کمی یاقیور

ماءمورلره

شو قووقلی ، عبالیلر اولادلر
آق صقاللی فقیر قالمش بابالر
کویی یانمش هجرت ایتمش هپ قوشلر
غریب قالمش ، قلبی یانیق قردشلر
ایشته سنسك بو ملتك مأموری! ..
طوت أللندن قالدیرك شو مغدوری
او صندالیه راحت یری دکلدر .
او مقامك صانعه ایشی سهلدر .
یاپ ایشنی آنه صاقین یارینه
نیجه بیك آه طوپلانیور یانینه
بوش اوطوروب کیرمه آنك قانینه
ایکاتمه زواللی یی یاپ ایشی آنینه

سکا دوغری یاقلاشنجه بر کویلو
سن اکا کیت ئلبی حرمتله طولو
سوینیرلر بو صورتله فقیرلر
حکومته پك چوق دعا اوقورلر .
کوی کوی دولاش اکا درس ویراویاندیر
تجارتدن سویله بیقمه ایناندیر
طورمه آرتق طورولاجق زمان یوق
چالیشانه بو دنیاده پك ایش چوق
یول بیلمه‌ین بیچاره‌یه رهبر یوق
چالیشمقله ایمانکه غیرت صوق
حقیر کورمه کویلیلری ، رنجبری
اولاجقسك سن ملتك رهبری
هر خصوصده یول کوسترمك فرض سکا
یتر چکدی ، شو زواللی چوق جفا
مأمور دیمك لقمان کبی درد صارار
فقیر قالمش قارده‌شنه یورد آرار ...

دونانمام

زرده قالدی اوچیوز پارچه کمیلر
دکزلرده بر زمانلر حکم أیلر
شان و شوکت ناموسمز سوندی آه ،
بو کونلردر اسلام ایچون پك سیاه !..
چوق زماندر خلقك قانی قورودی
کمیلری هپ یوصونلر بورودی
سردارلر بر کره‌جك باشنی
قالدیروب‌ده کورمز ملت یاشنی
ای ملتم کچمشلره اوزولمه
هوسکدن ، امیدکدن چوزولمه
زمان واردر چالیشمه‌یه فقط آز
یاشامقچون چالیشمغه بندن وعظ
فقیرمیسك تارلاکی أك ، بوش بیرقمه
بو ایشلری صاقین یاربنه آتمه
کوی یاننده وارایسه کر طاشلی یر
تمیزلیوب بغدایلری أکیوەر

محصول وقتی اورته‌یه دوکیورر
دونانمامه شونه کیبی کتیریردم ؛
وظیفه‌می صانمه یینه بیتیردم .
تارلالرم بر دکلدر افندی !..
بو آیریجه اعانه‌م چونکه کلدی
شمدی آصل محصولمدن فرق کیله
ایدیورم دولتمه بن هبه
زنکین ایسه‌ك ای ملتم ، هر زمان
بیل تاریخك سنك ایچون مال و جان
کورمدکمی ، روم ایلینك حالنی
ویرسه ایدی او اهالی وارینی ،
سکا مثال ادرنه‌نك زنکینی [*]
بلغار کیردی آلمادیمی هپسنی !
دردلی بکدن ایسته‌یوردی بوملت
دونانمایه براعانه آز همت
بوکون یارین سوزلریله صاواردی

[*] ادرنه اشرافندن دردلی مصطفی بك

بوکیدیشله مالده بقا آرار دی
شیمدی الده نه‌چیفتلکلر نه بیلمك
یوق قالمادی صاغیله‌جق بر اینك
یوزبیکلرجه لیرالری آه کاشکه
ویرسه‌ایدم دیدی اما کچمشه
ماضی دیرلر بوسوزلردن عبرت آل
ای ملتم دولتنه کمی آل
دشمن الده قالمه‌سنك ایواه او مال
سنکله بن ایده‌یم آز حسبحال
یوز آلتونی اعانه‌یه طوغریجه
تسلیم ایله، افتخار ایت سن شن اول
استقبالك آلاجقدر کوزل یول
چونکه برکون بو یوز لیرا اژدرها
دشمنلره اولاجقدر بر بلا
« سلطان عثمان » باراغنی دکزده
مهابتله طاشیر قورقاز سفرده
کیدر یونان صولرینه او باراق

دالغه‌لرى شدتيله يارارق
طوپلرى هپ شاهانه آته‌رق
عثمانلى‌يه كوزل تاريخ يازارق
ايشته ياوروم او يا.ه‌نك ياپديغى
شوايشلرله سنده يوردنده آچى
كورميه‌رك ديكدرمزسك او حاچى
اعانه‌كدر وطنك علاجى
بوتون ملت أى اسلاملر توشيكز
اوغرامه‌سك اجنبى‌يه يولكز
ديندا شندن اخذ و اعطايه چاليش
بيقمه، بيلمه آنرله ايت سن ياريش
بركون البت دوغه‌جقدر استقبال
دها نورلى، دها شانلى استقلال.
كرچه يولك ديكنليدر فقط سن
انتقامى آلاجقسك اولمه‌دن

ختام

دعا [*]

يا الهى بزه توفيقكى كوندر ..
— آمين
طوغرى يول هانكيسيدر، ملته كوستر ..
— آمين
روح اسلامى شدائد صيقيور، اولديره‌جك
ظلمى تأديب ايسه مقصود مهيبك، كرچك،
ياره يانسين‌مى برابر بوقدر مظلومين
بى‌كناهز چوغمز .. يتقه الهى !
— آمين
بوغيور عالم اسلامى بر آزغين فتنه ،
قطعه‌لر قايناية‌رق كيتدى او كرداب ايچنه

---

[*] مسلمانلرك تشتتندن طولايى يوره‌كى صيزلايان ، قلمى قانايان يكانه اسلام شاعرى محمد عاكف بكك ادعيۀ منظومه‌سيله تزيين و توشيح ايتمكى وجيبه تلقى ايلدم .

محو اولان عائله‌لر بوسوری معصومکدر ؛
قالان آواره‌لرك حالیده معلومکدر .
نصل اولمازکه؟ تزلزل ویریور عرشه انین
دینسین آرتق بو حزین ولوله یارب .

— آمین

مسلمان ملتکی هریرده فلاکت اوردی ..
بربو طوپراق قالیور دیمزك صوك یوردی !
بوده چیکنندیمی، چیکنندی دیمك شرع مبین
خاكسار ایله‌مه یارب اونی اولسون ..

— آمین

والحمد لله رب العالمین

مهدیٔ ملی خلاصکارمزك فطوغرافی آلتنه

وطن اوغرنده قومك دلیل راهی‌سك
غزا یولنده برکتله‌نك امیدگاهی‌سك
هوای وصل یار ایله صمیمیتکمی قالماسین
که سن مجاهدهٔ ملیه‌نك پناهی‌سك

هدیه‌سی : ۵ فرانقدر.

محررك باصیلمش اولان آثاری :

۱ — مسلمانلق

۲ — صدای ارشاد

دردست طبع غیرمطبوع آثار :

۳ — سلطان فقهاء الفهام
فی
مناقب ابی حنیفة النعمان

٤ — توفیق فکرتك تاریخ قدیم و غیرمطبوع اشعارینی تنقید و تحلیل

۵ — جیمهٔ لیلایی زیارت = مدینهٔ منوره

۶ — یادکار یشیل یوردن
ماضیسی مسعود حالی مشئوم آتیسی مشکوك
قره یورده

۷ — مجللی بدبخت و بر ترجمهٔ حال

۸ — حجاز چول مکتوباتی

۹ — تراجیم احوال اعاظم و حمیدایلی صفحاتی

۱۰ — حجازی ناصل غائب ایتدك ؟